

Milleks meile ÕS?

1. osa

*Eesti kirjakeele juubeliaasta lõpus ilmunud õigekeelsussõnaraamatut (ÕS 2025) on teatavasti saatnud pikad vaidlused ÕS-i vajalikkuse, olemuse ja vormi üle: mida ja kuidas normida, kuivõrd arvestada tege-likku keelekasutust, kas ja kuidas anda suuniseid, kas paber-ÕS-i on vaja? Ilmu-mise eel jõuti lausa õiguslike küsimusteni, ilmumise järel aga algatati sõnavalikut kri-tiseeriv petitsioon. Et ÕS puudutab paljusid ja teema on sedavõrd mitmetahuline, palus Keel ja Kirjandus eri taustaga keeleinimes-tel jagada oma mõtteid nii sõnaraamatu kui ka sellega seotud arutelu kohta. Aval-dame vastused mitmes osas. Esimeses osas saavad sõna Eesti Keele Instituudi (EKI) juhtivleksikograaf, ÕS 2025 tööühma juht **Margit Langemets**; keeleteadlane, fraseo-loog, sõnaraamatute koostaja, EKI endine direktor **Asta Õim**; sotsiaalmeediakanali Kõnetoru looja, keelenõustaja ja koolitaja **Marja Vaba**; Püha Johannese Kooli ja Vanalinna Hariduskolleegeiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja **Tiina Veismann** ning tõlkija ja Tartu Ülikooli Kirjastuse toime-taja **Liisi Rünkla**.*

Kuidas hindate 2025. aasta ÕS-i? Kas ja kuidas seda kasutate?

Margit Langemets: Eks lõpliku hinnangu annavad ÕS-i kasutajad. Tegijate poolt saan öelda, et üldjoontes lähtusime eelmi-sest ÕS-ist, aga mõned muutused mõistagi on. Kogu infot oleme ajakohastanud kahe ÕS-i vahepealsesse aega jäävate Emakeele Seltsi keeletoimkonna otsuste, keele-

korraldusega haakuvate uurimuste, „Eesti grammatika” (2023) ja muude kirjutiste najal. Oleme uuendanud sõnavalikut ja näitelauseid, keskendudes selgemini kui varem neutraalsele üldkeele kihile. Uus on, et **kõik** märksõnad on varustatud (lühikujul) sõnamuutmisinfoga. Rohkem kui varem on ÕS-is kohanimeinfot, sh kõik Eesti ametlikud asulanimed. ÕS-i märk-sõnade arv on pisut suurenenud (enne üle 50 000, nüüd ligi 60 000), ent kogumaht koos sõnaloenditega (liitsõnad, tuletised) on umbkaudu sama mis enne.

ÕS-ide puhul on varem välja toodud, et nad sisaldavad silmatorkavalt palju erialakeelt ning et teatud sõnu või tähendu-si on eelistatud erialaspetsialiste silmas pidades. Alates 2020. aastast on Sõna-veebis kättesaadav väga mahukas ning pidevalt täienev terminikogu: rohkem kui 160 terminibaasi, kokku umbes 325 000 eestikeelset terminit. Seetõttu ei leidu uues ÕS-is enam valdkonnale osutavaid eriala-märgendeid (mida kasutajad kippusid tõlgendama õige-vale hinnanguna): iga märksõna on neutraalne üldkeelne sõna, kui sellele pole lisatud stiiliregistrit või eri-alakeele selgitust.

Eestis on pikka aega olnud kõrvu kaks väärt sõnaraamatut: ÕS, milles on nõu-anded, aga pole eriti sõnatähendusi, ja seletav sõnaraamat, kus on sõnatähendu-sed, aga pole nõuandeid. Nüüd on olukord sootuks muutunud. EKI ühendsõnastik Sõnaveebis on koht, kus oleme need pooled kokku sobitanud: seal on esitatud nii kirja-keele norm kui ka keelekasutuse kirjeldus koos umbes 2000 selgituse ja soovitusega. Erinevalt ÕS-ist saab ühendsõnastik käia ajaga kaasas, seda on võimalik pidevalt täiendada, olgu põhjuseks uued sõnad ja

tähendused, keeleteoimkonna otsused või kasutajate tagasiside kaudu meieni jõudnud märkamised ja ettepanekud.

Praegust ÕS-i kasutan peaaesjalikult professionaalselt kallutatud huvist, kui soovin hinnata, kuidas „töötab” sõnakogu, milles on igas mõttes vähem infot kui selle kõrval kasutusel olevates teistes sõnastikes ning kus info üldse ei uuene.

Asta Õim: Kasutan ÕS-i veebiversiooni ja sedagi pisteliselt. Meeldib, et artikli lõpus on uued normingud lahti kirjutatud ning põhjendatud. Enamasti kasutan siiski EKI ühendsõnastikku, kus on kolm korda rohkem sõnu ning mis uueneb kogu aeg. ÕS-i veebiversioon ei uuene.

Kui tänapäeval üldse paberversiooni teha, siis eelistaksin lakoonilist õigekirjale ja sõnamuutmisele sihitud keelekorralduslike selgitustega ÕS-i.

Praegune paberil ÕS on üle koormatud seletavale sõnaraamatule iseloomuliku materjaliga. Näiteks rohkesti on kasutusnäiteid, mille hulgas, muide, on palju fraseoloogilist materjali, mille sisu kasutajale ei selgitata (*sai jalad alla, heal jalal, tõmbas saba jalge vahele*). Pikk samm seletava sõnaraamatu poole tehti 1999. aasta ÕS-is: eristati sõnatähendusi, lisati palju kasutusnäiteid koos tähendusvihjetega (tähendused on alles veel 2018. aasta ÕS-is) jpm. Sisuliselt kujunes sellest ühekõiteline õigekeelsuslike soovitustega kirjakeele seletav sõnaraamat. See kannabki pealkirja „Eesti keele sõnaraamat. ÕS 1999”. Niisugune oli aja nõue.

Nüüd, kui on kasutada suur hulk kergeti kättesaadavaid väga erineva sisu ja suunitlusega sõnaraamatuid, teatmeteoseid ja muid abivahendeid, saaks ÕS keskenduda oma esmaülesannetele ning seletava sõnaraamatu fragmentide arvel esitada tunduvalt rohkem märksõnu. Mõistagi kõik sõnad ei mahu ühessegi pabersõnaraamatusse, ent 80 000–100 000

märksõna annaks vähem põhjust küsida: „Kui ÕS-is sõna ei ole, kas seda siis ei tohigi kasutada?”

Marja Vaba: Võrreldes ÕS 2018-ga on nii mõndagi muutunud. Kasutus põhise keeleteaduse tuules on teisenenud ka keelekorraldus. On tulnud tõdeda, et osa kunagi antud norminguid ja soovitusi ei ole juurdunud. Suure muudatusena on ÕS-i keelesoovitused täielikult ümber töötatud: enam ei pakuta lihtsalt ühte sõna teise asemel, vaid esitatakse taustainfot sõna kohta, ning kasutaja peab lõpliku otsuse ise tegema. Nii näiteks on loobutud mitmete paronüümide tähenduste eristamisest ning neid loetakse sünonüümideks (*järele-järgi, enamik-enamus*), mõondakse enamalt tõrjutud sõnatähendusi (*täna* tähenduses 'nüüd, praegu'), ei soovitata enam võõrsõnu kasutada üksnes algkeelepärasel kujul (*momentaanne/momentaalne, duplikaat/dublikaat*) ega anta kindlat soovitusel eelistada omasõna võõrsõnale (*langetustraktor/harvester*).

Mulle sobivad muutunud soovitused hästi, üldiselt pole mul teadliku keelekasutajana keeruline nende põhjal konteksti sobivat valikut teha. Mõistan, et paljudele kasutajatele tunduvad uued näpunäited siiski hägused: nad pole kindlad, kuidas sobiv sõna välja valida.

Uus ÕS on vajalik töövahend eelkõige ametikeele kasutajale. Ise kasutan igapäevaselt Sõnaveebi ühendsõnastikku rohkem kui ÕS-i. Esiteks sobib mulle see, et ühendsõnastikus on mitu korda rohkem sõnu kui ÕS-is ning see täieneb pidevalt. Teiseks on seal iga sõna kohta rikkalikult infot: tähendused, kollokatsioonid, kogu muuteparadigma jm. Kolmandaks on Sõnaveebis käepärast terminibaasid. See tõttu on Sõnaveeb mulle mugavam töövahend kui ÕS.

Tiina Veismann: ÕS koos Sõnaveebiga on minu kui emakeeleõpetaja igapäevane töövahend. Tihti kontrollin õpilaste töid parandades, kas kasutatud vorm vastab kirjakeele normile (seejuures tuleb nii mõnigi kord üllatuda, näiteks selgus just hiljuti, et *surfama* kõrval kehtib paralleelvormina ka *surfima*) või kas õpilase kasutatud sõna üldse üldkeeles eksisteerib (kuna noorte sõnavara on inglise keeles juba kohati suurem kui eesti keeles, siis on tekkinud tendents, et luuakse ise võõrsõnu, moodustades ingliskeelsetest tüvedest eestikeelseid tuletisi). Paber-ÕS-i pole küll juba aastaid kasutanud muuks kui õpilaste riigieksamiks ettevalmistuseks, sest eksamil saab kasutada vaid paberväljaannet.

ÕS 2025 üllatas meeldivalt kõigepealt sellega, et sisaldab esmakordselt ka õigekirja põhireegleid. See, et abiturientid saavad eksamil kasutada reegleid, tähendab paradigmaatilist muutust eesti keele õpetamises – üleminekut reeglite drillimiselt teadliku keelekasutaja kasvatamisele. Just riigieksam, mis dikteerib kahjuks liigagi suurel määral õpetamise sisu, on olnud siiani selle muutuse peamiseks piduriks. Rahustuseks neile, kes kardavad, et nüüd enam gümnaasiumis õigekirja ei õpetatagi, võib öelda, et ÕS-is esitatud reeglid on nii kontsentreeritult sõnastatud (eriti kokkulahekujutuse osa), et neid saab edukalt kasutada vaid see, kes reegleid üldjoontes valdab.

Teine oluline uuendus on see, et uues ÕS-is suhtutakse leebemalt paronüümidesse (nt *enamik* ja *enamus*), reksiooni-desse (nt *sarnaneb kellele/kellega*) ja mõningatesse stiiliküsimustesse (nt sõna *läbi* kasutus), mida noori igapäevaselt harida püüdev inimene võib ainult tervitada.

Liisi Rünkla: 2025. aasta ÕS-i ma peaaegu polegi veel kasutanud, kuivõrd neile kõhklusküsimustele mu töös, mille juures on õigekeelsussõnaraamatust tuge, vastab

niisama hästi 2018. aasta ÕS, mille veebiversiooni on oluliselt käepärasem kasutada – nimelt on endiselt (aprillis 2026) just see värskeim ÕS, mis on ligipääsetav portaalis keeleveeb.ee, kus on võimalik sõna mitmest sõnastikust ühe hooga otsida.

Toetun tõlkijana kõigepealt lugejauljele, taustaks kogemused muudest tekstidest lähtekees ja sihtkeeles, seejärel julgustuseks tihtilugu veel lähtekeele nüansse selgitavatele sõnastikele. Eesti keele registrinüanssidele ma sõnaraamatust enamasti selgitust ei otsi, kuivõrd need nüansid, mille asjus tuge vajaksin, kipuvad olema sedalaadi, et sõnaraamatu formaalseerituse aste lihtsalt ei võimalda neid puudutavate kõhkluste juures abiks olla. Tuleb vaistu usaldada või asuda sisulisele uurimistöle käsiloleva teksti kontekstides.

Toimetaja rollis tahan aeg-ajalt muidugi oma vaistu sõnaraamatustki üle kontrollida, näiteks mõne kummalisemalt käituvat sõna muuttüübi või reksiooni või parajasti kehtivate algustähekokkulepete suhtes. Põhiline osa toimetamistööst ei seisne aga mitte vormide vastavuse kontrollimises – seda saab ju iga mõistlik toimetatav ometi ise teha –, vaid teise inimese pilgus, mille toimetaja tekstile annab. Ükski hea toimetaja ei lähene ühelegi tekstile kuidagi mehaaniliselt, ei vii lihtsalt sisse vastavusi käibivate vormistamiskokkulepetega, vaid püüab eelkõige peegeldada kirjutajale tema teksti mõju ja soovitada sõnastust selgemaks timmida, kui tegelik mõju taotlusest liialt kaugeneb.

Mis mõtteid on tekitanud ÕS 2025-ga seotud avalik arutelu? Kas mingi oluline aspekt on jäänud välja toomata?

Margit Langemets: 2023. aastal töid Ene Vainik ja Geda Paulsen oma analüüsis¹

¹ E. Vainik, G. Paulsen, Kujundlik mõtlemine 2020.–2022. aasta keelekriisis. – Keel ja

kujukalt välja, kuidas aruteludes **kõik** pooldasid eesti keele säilimist läbi aegade ning tunnustasid keele kui sümboli rolli rahvuslikus iseolemises, aga **taustal** näisid toimivat erinevad ning paratamatult selektiivsed väärtusmudelid. Kes näeb keelt kui ABIVAIAJAT, tõttab teda kaitsma, kes kui ELUSORGANISMI, soovib lasta sel kujuneda omasoodu.

Nüüd, pärast ÕS-i ilmumist, sai taas kinnitust tõdemus, et ÕS-i, seega ka kirjakeele normi, nähakse eeskätt kui lubatud sõnade loendit. Tegelikult on norm midagi palju abstraktsemat: see on kokkulepitud keelekuju, mis eesti keeles hõlmab reegliseid õigekirjutust ja sõnamuutmist ning mille üle otsustab Emakeele Seltsi keeletoimkond. Nendesamade reeglite järgi on sõnu kirjeldatud kõigis tänapäeva eesti keele sõnastikes: nii ÕS-is, EKI ühend-sõnastikus kui ka varasemates teostes, näiteks seletavas sõnaraamatus ja võõrsõnade leksikonis. Lihtsalt ÕS-i mahub palju vähem sõnu. Kooliõpetuse kohta on välja toodud,² et reeglite kõrval tuleks rohkem tähelepanu pöörata tähenduslikele keelevalikutele, st sellele, milliseid tähendusi grammatika tekstis loob ja mis võiks olla eri valikute eesmärk.

ÕS-i hindame kui traditsiooni ja sümbolit, aga kui igapäevaelus on vaja sõnastikust järele vaadata, mida sõna tähendab või kuidas seda õigesti kirjutada või käänta-pöörata, tehakse seda tänapäeval kindlasti telefonis või arvutis, st veebi vahendusel. Ja mitte piiratud valiku ja infoga sõnakogus, vaid seal, kus ühes kohas on kättesaadav kogu keeleinfo. Sõnaveebi kasutajate arv (200 000 eri kasutajat kuus) tõendab seda selgesti.

Kirjandus 2023, nr 7, lk 651–677. <https://doi.org/10.54013/kk787a1>

² K. Leppik, Keeleteadus ja kooligrammatika: kas räägime samast keelest? – Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat 2026, kd 22, lk 79–92.

Keeleseaduse järgi on kirjakeele norm määratud Eesti Keele Instituudi uusima õigekeelsussõnaraamatu ja Emakeele Seltsi keeletoimkonna otsustega. Edaspidi tuleks mõelda seeüle, kuidas kirjakeele normi määramises sobitada tänapäevasel viisil kokku kirjakeele norm ja ajaga kaasas käiv keeleinfo, mida pakuvad pidevalt täienevad sõnastikud. Nii toimib praegu Sõnaveeb, kus kogu üldkeele infot sisaldav EKI ühendsõnastik on kooskõlas kirjakeele normiga ning kus erialainfot vahendavad erialasõnastikud. Lihtsalt seaduse silmis on see *non grata*.

Asta Õim: Kujunenud poleemika on eesti kirjakeele ajaloos kolmas ägedam vaidlus, vaat et keelesõda.³ Mulle on jäänud mulje, et selle ajendiks oli (vanema kasutajakonna?) kartus, et äkki arvutiajastul paberil ÕS-i enam ei tehtagi.⁴

Asjalike arvamuste kõrval on asjatundmatuid, detailidesse takerduvaid, ka lihtsalt pahatahtlikke väljaütlemisi. ÕS-ile on seatud ebarealseid ootusi ja soove nii sõnavaliku kui ka teabemahu ja -esituse kohta. Ilmselt ollakse kinni arusaamas, et traditsiooniline eesti ÕS ei ole tavaline õigekirjutuse sõnaraamat, nagu teistes keeltes on ortograafia sõnaraamat, vaid midagi palju enam. Selle ajaloolised põhjused taanduvad eesti keele leksikograafiliste allikate nappusele, õigemini nende puudumisele: esimese kaheksa ÕS-i ajal ei olnud veel seletavat sõnaraamatutki, sõnavarasuhete sõnaraamatud ilmusid alles üheksanda ÕS-i eel, varem tuli ÕS-il

³ Varem on kirjakeele pakiliste kitsaskohtade üle tõsisemalt aru peetud kahel Tapa keelepäeval: 1908. aastal ja 1978. aastal, kui ÕS 1976 ilmumise järel vaieldi keele normeerimise üle. Mõlema õhustik oli õige aeg.

⁴ Vrd tuliseid sõnavõtte konverentsil „150 aastat oma keelekorraldust“ 22. aprillil 2022 Eesti Teaduste Akadeemias. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLLwxtFKJ8wdyASMmFF6k9IYvSYW-RasAF>

täita mitut ülesannet. Sestap näib avalikes väljaitlemistes domineerivat soovunelm, et ÕS peab sisaldama võimalikult palju sõnu koos kõikvõimaliku teabega: õige-kirja ja sõnamuutmist, kõiki (?) tähendusi, tähenduseseid, isegi juhiseid sõnavaliku ja sõnakasutuse kohta eri suhtlusolukordades; lisaks peaks kõik see tingimata paber-kandjale mahtuma. Paraku nõuaks seda-laadi sõnaraamat kümneid köiteid. Kui kasutatav selline teos üldse olekski?

ÕS 2025 on eesti keele normi aluseks olev sõnaraamat, mille esmane ülesanne on teenida kirjakeelt. Loomuldasa ei mahu selle sõnavalikusse kuigi palju ei allkeelte materjali ega madalstiilset keeleainest. Obstsöönseid keelendid võiksid küll jääda erisõnastikku.

Ehk tuleks kasutajat ikka ja jälle juhata-tada 180 000 märksõna sisaldava EKI ühendsõnastiku juurde, mida pidevalt täiendatakse nii uute sõnade kui ka uue infoga, kus on selgitused ja soovitusel, teave uute normingute kohta jpm.

Kõige enam paistab sõnavõtjaid häirivad, et ÕS-i normingutele on antud lai kandepind. Ent ei ÕS ega ükski teine üld-keele sõnaraamat saa normida näiteks tähendusi: kirjakeele norm ei ole staatiline, vaid ajas muutuv nähtus.

Paraku on ÕS-i ümber toimivas palju üksteisest möödarääkimist ja lahmivaid etteheiteid. See ei ole tulnud kasuks kel-lelegi. Pigem vastupidi. Asjaliku kriitika võtab tegija alati vastu.

Võib-olla hakatuseks oleks tõesti tul-nud teha rohkem tööd keeleavalikkusega: teha üksipulgi selgeks, mis asi on eesti keele ühendsõnastik; kas ja kui, siis kuidas see asendab paber-ÕS-i; mis on Sõnaveeb; kuidas neid kasutada; kas tänapäeval on mõistlik teha mahukaid ja kalleid paber-väljaandeid ja kui, siis milline oleks nende mõistuspärane sisu.

Marja Vaba: Väga hea, et uus ÕS saab nii palju tähelepanu. Annab see ju märku, et eesti keele kõnelejatele läheb keel väga korda. Enamasti räägitakse ÕS-i sõna-varast ja sellest, mis seal puudu või üle. Tähelepanu on juhitud sellele, et märk-sõnavalik ei ole alati süsteemne. Ühtepidi on see sõnaraamatut puudutavas arutelus loomulikult keskne teema, aga teistpidi jääb diskussioon ühekülgsesks.

Tahaksin näha arutelu ÕS-i muutunud rolli ja tuleviku üle. Oleme harjunud, et ÕS on kõige tähtsam sõnaraamat, oma-moodi A ja O, mis sisaldab kogu kirjakeele sõnavara. Uude ÕS-i suhtutakse üsna samamoodi kui 1925. aasta omasse, mis lausa kolmes köites esitas suure osa noores vabariigis loodud sõnavarast. Aga aeg on teine. Kirjakeel on välja kujunenud, kogu sõnavara ei mahu kuidagi ühte köitesse ära ja ajapikku on ÕS-i kõrvale tekkinud teised mahukad sõnastikud ja muud keele-infomaterjalid. Nii ei saagi ÕS-il enam olla sellist rolli nagu sajand tagasi.

Samuti tahaks näha sügavamalt mõtte-vahetust uueneva keeleteaduse ja teise-neva keelekorralduse kohta. Praegu on paljudel ÕS-i kasutajatel tunne, et neil on reeglipõhine kirjakeel justkui käest võe-tud ja asemele pole antud midagi, millele kindlalt toetuda. ÕS-is kajastuvad para-digmaatilised muutused vajavad veel har-jumist ja mõtestamist. Kasutajad vajaksid nõustamist ja jõustamist, et uues kuues ÕS-i ja suurte muudatuste tausta paremini mõista.

Tiina Veismann: Kui avaliku arutelu all peetakse silmas mõningate inimeste nuri-nat, et ÕS-ist on ropud sõnad välja jäetud, siis on see pigem naljakas kui tõsiselt-võetav. Kuna igal juhul tuleb sõnaraamatut koostades teha valik, on neutraalse kirja-keele raamistik igati mõistlik. Ropenda-takse ju ikka kõnekeeles, ja kõnekeeles ei ole vist eriti tähtis, kas vulgaarne sõna on

normikohaselt käänatud-pööratud. Aga iseenesest on tore, kui keeleküsimumused ühiskonnas kirgi kütavad!

Laiemalt on tervitatav, et EKI on juba mõnda aega liikunud põhimõtte poole, et üldkeele sõnade tähendusi keelekorralduses ei normita. Päril palju aega ja energiat on kulunud, et kinnistada õpilastes selliste paronüümide, nagu *enamus* ja *enamik*, *järgi* ja *järel* tähenduse eristamist, olgugi et nende sünonüümidenä kasutamine ei too suhtluses kaasa vääritimõistmist. Pealegi on nende eristamise norm tihtipeale tekkinud ühe või mõne inimese isikliku eelisuuse tõttu (nt *õieti* ja *õigesti* eristamise nõue tekkis Eduard Väari õpiku mõjul, millest ilmus kümme trükki).

See ei tähenda, et paronüüme ei peaks üldse õpetama, aga keskenduda tuleks juhtudele, kus tähenduse eristamine on kommunikatsiooni seisukohalt oluline (*sisendama–sisestama*, *omandama–omastama*, *projektor–prožektor*). Eesti noorte emakeelne sõnavara järjest aheneb (nt kümme aastat tagasi ei tulnud Hamleti monoloogi analüüsidis gümnaasistidele selgitada sõna *õilis* tähendust ja mainida, et nimetav kääne ei ole *õilas*), tähendusvarjundeid ei tunta ja väljendeid toortõlgitakse inglise keelest (*aset võtma*, *küsitlerna* tähenduses 'küsitavaks muutma', *hoolt võtma kellegi eest*, *käibikud olid väga väljaminevad*, *tundus tark välja*, *hoidis oma silmi tema peal*) – emakeeleõpetaja tööpõld on lai. Seetõttu tuleb hoolega kaaluda, mille peale nappi tunniaega kulutada. Eesmärk peaks olema avardada laste ja noorte emakeelse enesväljenduse võimalusi, tekitada neis keelerõõmu, mitte hirmu, et nad võivad oma emakeelt „valesti” kasutada.

Leebem suhtumine paronüümidesse ning reksiooni- ja stiiliküsimumustesse ei tähenda kaugeltki, et „kõik on vabaks antud”, aga kui norm erineb liigselt tegelikust keelekasutusest, tuleb normi muuta, mitte teha üleiniplikke ja tihti vähe-

viljakaid pingutusi, et tegelikku keelekasutust selle alla painutada.

Liisi Rünkla: Imelikult levinud on arvamus, nagu kärbiks toimetaja teksti mõttevabadust, nagu lendaks toimetaja ÕS-iga peale ja lööks teksti kuidagi lapikuks. See kipubki tekitama kahetsusväärsset kujutelmä, nagu oleks keelekorraldus elavale keelele kuidagi ohtlik. Ükski hea toimetaja ei taha keele elusust ära kaotada – katsume vaid hoida taotluse ja teostuse vastavust, et saaks võimalikuks taotluse ja mõju vastavus. Enamasti toetume ses pigem vaistule, mis omakorda toetub avarale lugemusele: eri ajastute tekstide ja kõikvõimalike stiiliregistrite tundmisele. Seesugusest ressursist – vaistust – ei ole kõhkluse korral küll kuigi lihtne konkreetsele küsimusele vastust otsida. Nii pöördumegi sõnaraamatute poole, aga enamasti ikka mitme poole korraga ja kõrvuti. Toimetaja ei ole ju arvutusmasin, vaid inimene, kes mõtleb kaasa, ja mõtlemiseks vajab ta pigem ikka mitut mäluandjat, mille materjali omavahel võrrelda.

Nii ei sõltu kogenud toimetaja jaoks ühe ÕS-i kujust väga midagi, kuna oma töös toetub ta alati juba mitmele nagnü. Küll aga on see, et tõhusat keelenõu on üha raskem veebist üles leida, probleemiks näiteks noorele kirjutajale (mis tahes vanuses noorele kirjutajale – ka küpses eas inimene, kes satub kirjutama harva, on kirjutaja rollis noor), kes mõne oma lausungi kommunikatiivsuses kahtlema jääb. Kui keegi kirjutab harva, ei pruugi ta veel olla ära tundnud enda jaoks kõige sobivamaid tugiressursse, ja kardetavasti satub esmalt lootusetult ebaadekvaatsele Sõnaveebile, millest vähegi sisukama kõhklusküsimumuse puhul paraku kuigivõrd abi ei ole. On ju ajastul, kus veeb on täis masina genereeritud lauseid, väga raske tõsiselt võtta tooraterjali kogu, mis omalt poolt veel esilegi tõstab taolist täiesti nõtkuseta pruuki.